

Информационен лист за партийния и политическия дискурс относно мигрантите и бежанците по време на пандемия №2 . Идентифициране на политически изказвания и позиции по темата в периода април - юли 2021 г.

Настоящият инфо лист анализира партийния и политическия дискурс относно мигрантите и бежанците по време на пандемия за периода между парламентарните избори на 4 април 2021 г. и парламентарните избори на 11 юли 2021 г. От значение за анализа през този период са следните събития:

- 15 април 2021 г. - Министър-председателят Бойко Борисов подава оставка на ръководения от него Министерски съвет пред новоизбраното Четиридесет и пето Народно събрание, като правителството продължава да изпълнява функциите си до избирането на нов МС и до осъществяването на приемственост в управлението;
- 12 май 2021 г. - Президентът Румен Радев издава указ за назначаване на служебно правителство на Република България, в което длъжността служебен министър-председател изпълнява Стефан Янев;
- 12 май 2021 г. – С указ на президента Румен Радев Четиридесет и петото Народно събрание е разпуснато и са насрочени избори за Народно събрание за 11 юли 2021 г.

В началото на месец май темата за мигрантите и бежанците е изнесена на преден план в публичното пространство след изказване на премиера в оставка Бойко Борисов от 4 май по време на брифинг на здравния министър в оставка относно ваксините, представено в публикация на БНР (<https://bnr.bg/post/101462757/borisov-predupredi-za-migrantski-natisk-po-granicate-ni>). В обръщение към своите „опоненти“ и към бъдещето служебно правителство Бойко Борисов заявява, че „само за последните 3 дни има 323 предотвратени опити за влизане на нелегални мигранти в България“ и заплашва със „страховит“ мигрантски натиск от Гърция и Турция, поставяйки под съмнение капацитета на бъдещето служебно правителство за справяне в ситуация на засилен мигрантски натиск. По думите на Бойко Борисов към тогавашна дата „има нулева допусната нелегална миграция“, което се дължи на „огромните усилия на нашите славни граничари“.

Решението на премиера в оставка Бойко Борисов да постави акцент върху темата за мигрантите в България, която по време на пандемията от КОВИД-19 бе оставена на заден план от управляващите, може да бъде обяснено с добре познатия у нас феномен на политизация и инструментализация на миграцията с цел създаването на усещане за криза и заплаха за националната сигурност сред българското общество и отклоняване на публичното внимание от други по-сериозни проблеми. Дискурсът, употребен по време на изказването на Бойко Борисов относно мигрантския натиск дни преди встъпването в длъжност на служебното правителство, е преувеличен, секуритарен и съдържа следното фалшивото твърдение: „към днешна дата имаме нулева допусната нелегална миграция“. Според данните от миграционната статистика на МВР към април 2021 г. има увеличение на мигрантите и бежанците, преминаващи границата с България спрямо миналата година по

същото време¹, но миграционният натиск не е силен или сравним с данните от 2013 - 2015 година. Данните на МВР показват също така, че към момента на изявлението на Бойко Борисов няма значително покачване на броя на чужденците, настанени в центровете на МВР и Държавната агенция за бежанците, като към 30 април 2021 г. процентът на запълване на центровете на ДАБ-МС е 17,6%, а на домовете на ДМ-МВР - 26,9%.

В периода между парламентарните избори на 4 април 2021 г. и парламентарните избори на 11 юли 2021 г. изказвания и позиция по темата за мигрантите и бежанците в България се наблюдават освен сред представители на коалиция ГЕРБ-СДС, така и сред крайнодесни политици, чийто политически дискурс традиционно е анти-мигрантски, и по-конкретно в лицето на евродепутата от ВМРО Ангел Джамбазки и на новосформираната през май тази година коалиция „Българските патриоти“, обединяващи политическите партии ВМРО, Воля и НФСБ.

На 27 май 2021 г. на сайта на ВМРО (<https://vmro.bg/category/evropeiski-parlament/>) е публикуван материал със заглавие „Евродепутатът Ангел Джамбазки с въпроси към служебното правителство заради криминален инцидент с нелегални мигранти“. В материала е посочено конкретното запитване от г-н Джамбазки до служебното правителство. Видимо с начина на представяне на проблема и въпросите, които се задават, се цели внушаване на усещането, че мигрантите представляват *„реална опасност за здравето и сигурността на българските граждани“*. В писмото също така се приканват властите да вземат мерки и да закрият центровете за мигранти около населените места. Реториката, употребена в запитването, е анти-мигрантска, като примери за това са конкретно използвани изрази като *„чужденци, които явно не чувстват за свой дълг да спазват елементарни цивилизационни нрави“* или *„клетни“ бежанци* (виж линка по-горе).

В позиция на коалиция „Българските патриоти – ВМРО, Воля и НФСБ“, публикувана от Агенция Фокус на 29 юни 2021 г. (<http://m.focus-news.net/?action=news&id=2882083>) под заглавие „Българските патриоти: Как правителството ще спре мигрантския натиск?“ се представя коментар на новината за задържането на 69 нелегални мигранти край Ихтиман, като е отправено обвинение към органите на реда за слабия контрол на границата. В изказаната позиция коалиция „Българските патриоти“ се обръщат към служебното правителство с призив да бъде показана истината, която според патриотите е, че има *„сериозен мигрантски натиск по границите ни“*, както и че обстановката в центъра на София е напрегната, тъй като мигранти там *„създават притеснения с поведението си на българските граждани“* (виж линка по-горе).

По време на предизборната кампания за парламентарните избори на 11 юли 2021 г. на коалиция „Българските патриоти“ темата за мигрантите присъства по няколко начина. Като част от предизборната кампания на коалиция „Българските патриоти“ е публикуван

¹ Месечна справка за април 2021 г. относно миграционната динамиката спрямо същия период през 2020 г.: Общо задържани граждани на трети страни - 6,3 пъти повече; Задържани на вход на държавната граница - 3,7 пъти повече; Задържани на изход на държавната граница, без регистрация в AFIS - 3,5 пъти повече; Установени в незаконен престой във вътрешността на страната - 10,2 пъти повече.

предизборен клип (<https://www.youtube.com/watch?v=djeBODUdEgA>), в който се казва, че патриотите „бранят България от мигрантския натиск“. В предизборен материал на НФСБ, публикуван на сайта на партията (<https://nfsb.bg/>), се акцентира върху ролята, която Валери Симеонов е имал при изграждането и поддържането на оградата на българо-турската граница. В материала присъства също така твърдението, че в резултат на действията, предприети от предишното правителство в състав ГЕРБ и Обединени патриоти, през 2020 г. в България е имало *“нулев бежански поток през границата ни с Турция”*.

В горепосочените политически позиции и предизборни материали е видно акцентирането върху сериозността на проблема с незаконната миграция в България и върху опасността от сериозен мигрантски натиск, които биват пряко свързани със служебното правителство. Използвани са необосновани примери, извадени от контекст, с цел всяване на страх и пораждање на съмнения сред обществото. Въпреки липсата на конкретика може да бъде забелязано изкривеното представяне не бежанското и мигрантското присъствие в България. При коментирането на ръста на миграцията в контекста на служебното правителство, броят на мигрантите бива завишен, като поради липсата на конкретна дефиниция на *“миграционен натиск”*, понятието се използва субективно и спекулативно. По обратен начин пък се представя бежанското и мигрантското присъствие в контекста на справянето на патриотите с незаконната миграцията, според които благодарение на тях е постигнат *“нулев бежански поток”*.

Вследствие на направения мониторинг става ясно, че в периода между парламентарните избори на 4 април 2021 г. и парламентарните избори на 11 юли 2021 г. е употребяван партиен и политически дискурс относно мигрантите и бежанците в България основно от няколко коалиции. Темата е включена в предизборната реторика и публични изявления на представители на коалиция ГЕРБ-СДС и коалиция Българските патриоти с цел внушаване на усещане за опасност сред потенциалните избиратели и извличане на политически дивиденди. Резултатите от изборите на 11 юли 2021 г. показват, че този тип предизборни послания не доведоха до повишаване на резултатите на коалициите, които използваха темата в предизборните си кампании. В същото време мониторингът не показва по-широко засягане на темата с миграцията от други участници в предизборния процес. Миграционната тема не беше дискутирана от по-умерени партии и политици. Възможно обяснение е, че относително спокойната миграционна ситуация към периода на провеждане на предизборната кампания не предполага ангажиране с позиция. Пропускането на темата в дискусиите между партиите и коалициите в различни формати като част за темите за вътрешната и външната политика дава възможност миграционните проблеми да бъдат монополизирани от по-крайни политически дискурси. С цел по-точно отчитане на ефекта на миграционната тема в рамките на политическия диалог, ще бъде полезно при дълбочинни изследвания на електоралните нагласи и въздействие на определени послания сред избирателите и връзката с изборните резултати, да бъде включено и специално изследване на темата за въпросите за миграцията.

Empowerment
of young migrants and refugees
through innovative practices for more inclusive
(post) pandemic and (post) crisis Bulgaria

Policy and Citizens' Observatory

Iceland
Liechtenstein
Norway **Active**
citizens fund
<https://www.activecitizensfund.bg>

Информационният лист е съставен от „[Политическа и гражданска обсерватория: миграция, дигитализация, климат](#)“ в рамките на проект “Овластяване на млади мигранти и бежанци чрез иновативни практики за по-включваща (пост) пандемична и (пост) кризисна България” с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство (<https://www.activecitizensfund.bg/>). Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от “Политическа и гражданска обсерватория: миграция, дигитализация, климат” и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.